

TÜRKİYE ÖNCELİĞİ TEMİZ ENERJİYE VERDİ

HAZIRLAYAN:
DİDEM ERYAR ÜNLÜ

Düşünce kuruluşu E3G'nin yaptığı ankete göre Türkiye'de vatandaşlar fosil yakıta kıyasla yüzde 86 oranında yenilenebilir enerjiye yatırım yapılmasını tercih ediyor. Toplumsal karşılığı en yüksek olan teknoloji ise güneş enerjisi.

Güç artışının yüzde 85'i de yenilenebilir enerji kaynaklarında gerçekleşti

Türkiye'nin enerji stratejisinde yerli ve milli kaynaklara yapılan vurgu çerçevesinde gerek kömür, gerekse yenilenebilir enerji kaynakları merkezi yer tutuyor. Yerli kömür kaynaklarının kullanılmasına verilen önceliğe rağmen, yenilenebilir enerji kaynakları alanındaki gelişmeler oldukça çarpıcı. 2018 yılındaki 4 GW'lık brüt kurulu güç artışının yüzde 85'i de yenilenebilir enerji kaynaklarında gerçekleşti. Kömürün payı ise yüzde 8 oldu. Kuşak ve Yol girişimi kapsamındaki ülkelerden Türkiye'de, önlisans ve lisans süreçlerindeki iki kömürlü termik santral projesi Çin finansmanından yararlanıyor.

Bir Kuşak Bir Yol olarak da bilinen Kuşak ve Yol Girişimi (Belt and Road Initiative, BRI), Çin hükümeti tarafından geliştirilen; Orta Asya, Güneydoğu Asya, Orta Doğu ve Afrika'daki alt yapı projeleri ağı aracılığıyla eski ticaret rotalarını canlandırmayı amaçlayan kapsamlı bir kalkınma stratejisi. 30 Mart 2019 itibarıyla, 124 ülke ve 29 uluslararası kuruluş, Çin ile iş birliği anlaşmaları imzalamış durumda. BRI kapsamındaki ülkeler, dünya nüfusunun üçte ikisine ve küresel GSYİH'nın üçte birine denk geliyor.

Kuşak ve Yol Fonu, Çin bankaları, şirketler, özel sermaye fonları, çokuluslu kalkınma bankaları, yabancı özel fonlar ve yabancı devlet kaynaklarını içeren birçok kaynaktan oluşuyor. Oxford Economics'e göre Çin kamu şirketleri ve bankaları hali hazırda BRI projelerinin yüzde 86'sını finanse ediyor. Mevcut finansmanın yüzde 8'i Çin dışından geliyor.

BRI, önümüzdeki birkaç on yıllık sürede önemli alt yapı harcamalarını hayata geçirecek. Morgan Stanley'e göre Çin'in BRI kapsamındaki toplam yatırımları 2027 yılında 1,3 trilyon dolara ulaşabilir.

Çin yetkili makamları ise bu oranın 4 ila 8 trilyon dolara ulaşabileceğini ifade ediyorlar. Enerji ise bu yatırımların çok önemli bir bölümünü oluşturuyor.

Çok uluslu ölçekte yapılan ilk kamuoyu araştırması

Önümüzdeki döneme yönelik yol haritasının tartışıldığı Uluslararası İşbirliği için Kuşak ve Yol Forumu 25 Nisan'da Çin'in başkenti Pekin'de başladı. Forumun hemen öncesinde ise bağımsız düşünce kuruluşu E3G; Endonezya, Pakistan, Filipinler, Güney Afrika, Türkiye ve Vietnam'ı kapsayan altı Kuşak ve Yol ülkesinde bir kamuoyu araştırması gerçekleştirdi. Enerji sektöründe

yabancı yatırım hakkında çok uluslu ölçekte gerçekleştirilen ilk kamuoyu araştırması olan ankete göre, Türkiye dahil altı ülkenin hepsinde vatandaşlar kömür yerine temiz enerjiyi tercih ediyorlar. Anketin sonuçları, Pakistan'da yüzde 61 ile Vietnam'da yüzde 89 arasında değişkenlik gösteriyor. Tüm ülkelerde toplumsal karşılığı en yüksek olan enerji teknolojisi ise güneş enerjisi.

Vatandaşların temiz enerji konusundaki görüşleri ile kirliliği enerji hakkındaki görüşleri arasında keskin farklar var. Kömür, araştırmanın gerçekleştirildiği altı ülkede de en istenmeyen enerji kaynağı olarak öne çıkıyor. Dört ülkede ise nükleer enerjiden bile daha az popüler durumda. Ülkelerin tamamında enerji üretim biçimleri arasında en çok rağbet gören güneş enerjisi. Vatandaşlar ülkelerinin uzun vadeli kalkınması için güneş enerjisine yatırıma yüksek öncelik verilmesi gerektiğini düşünüyor. Kömürden

90 trilyon dolarlık alt yapı yatırımına ihtiyaç duyulacak

Yeni İklim Ekonomisi raporunun bulguları, 2030 yılına kadar dünya genelinde 90 trilyon dolarlık alt yapı yatırımına ihtiyaç duyulacağını belirtiyor. Paris Anlaşması kapsamında yapılan Ulusal Katkı Beyanları, BRI ülkeleri için düşük karbonlu altyapı yatırımlarına yönelik fırsatlar sunacak. World Resources Institute (WRI) tarafından yapılan bir araştırmaya göre, 31 BRI ülkesi yenilenebilir enerji taahhütlerini yerine getirebilmek için, yüzde 54'ü güneş, yüzde 19'u rüzgâr projelerine olmak üzere, yaklaşık 470 milyar doları yatırıma ihtiyaç duyacak. Trilyon dolar ölçeğindeki BRI finansmanı da Asya, Avrupa ve Afrika'daki 80'den fazla ülkede düşük karbonlu enerji dönüşümünü şekillendirmede büyük bir potansiyele sahip.

elektrik üretimine yapılan yabancı yatırım kirliliğin, iklim değişikliğinin ve yolsuzluğun artmasıyla ilişkilendiriliyor ve temiz enerji yatırımlarına kıyasla toplumsal muhalefetle karşılaşılıyor. Ülkelerin tamamında uzun vadede yenilenebilir enerjinin ekonomi için iyi olduğu düşünülüyor.

Yatırım paketleri vatandaşların tercihleri ile uyumuyor

Bu arada anket araştırmasının yapıldığı altı ülke, küresel ölçekte en çok kömürlü termik santral planlanan ilk 10 ülke arasında yer alıyor. Anket sonuçları ise hükümetlerin, mevcut durumda kömürü önceliklendiren enerji politikaları ve yurt dışı yatırım paketlerinin, vatandaşların tercihleriyle uyumadığını ortaya koyuyor.

E3G Genel Müdürü Nick Mabey de "Enerji tercihlerinin ekonomik kalkınma ve toplumların refahı üzerinde uzun vadeli etkileri olacağını biliyoruz. İnsanlar temiz enerjinin istihdam yaratma ve uzun vadeli gelişime katkı sağlama konusunda en iyi çözüm olduğunu biliyor" diyor.

Anketin Türkiye özelindeki sonuçları

► Uzun vadeli kalkınma düşünüldüğün-

de Türkiye'de vatandaşlar fosil yakıtla kıyasla yüzde 86 oranında yenilenebilir enerjiye yatırım yapılmasını tercih ediyor.

► Tüm ülkelerde toplumsal karşılığı en yüksek olan enerji teknolojisi güneş enerjisi. Türkiye hükümetinin yabancı yatırımları teşvik etme önceliği söz konusu olunca, ankete katılanların yüzde 83'ü güneş enerjisine, yüzde 76'sı da rüzgâr enerjisine yüksek öncelik verilmesi gerektiğini düşünüyor.

► Her ülkede vatandaşların temiz enerji konusundaki görüşleri ile fosil yakıtlar hakkındaki görüşleri arasında keskin farklar var. Kömür, araştırmanın gerçekleştirildiği altı ülkede de en istenmeyen enerji kaynağı olarak öne çıkıyor.

► Türkiye'den ankete katılanların yüzde 92'si, yabancı yatırımcıların Türkiye'de yenilenebilir enerjiye yatırım yapmasını 'olumlu' karşılayacağını belirtiyor.

► Altı ülkenin hepsinde uzun vadede yenilenebilir enerjinin ekonomi için iyi olduğu düşünülüyor. Bu oran Türkiye sonuçlarında yüzde 66'ya ulaşıyor.

► Kömürden elektrik üretimine yapılan yabancı yatırım ise kirliliğin, iklim değişikliğinin ve yolsuzluğun artmasıyla ilişkilendiriliyor ve temiz enerji yatırımlarına kıyasla toplumsal muhalefetle karşılaşılıyor.